

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ J. B. a 2/ A. B., obaja bytom I.**, zastúpení spoločnosťou C., v. o. s., Š., proti žalovaným **1/ L. S., bytom P.**, zastúpená Mgr. V. S., R., **2/ B. S., bytom P.**, za účasti vedľajších účastníkov na strane žalovaných **1/ M. B., bytom V., 2/ Ing. A. S., bytom N.**, obaja právne zastúpení JUDr. M. M., advokátom, B., v **konaní o určenie neplatnosti neprijateľných podmienok zo zmluvy o úvere**, na dovolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 7. marca 2012, č. k. 3Cob/41/2011-253, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov 1/ a 2/ **odmieta**.
Žalovanému 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II rozsudkom zo dňa 12. 10. 2010, č. k. 54Cb/289/2006-205 žalobu zamietol a žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Súd prvého stupňa uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal z obsahu zmluvy o úvere č. 022006 z 01. 03. 2006 s prihliadnutím na skutočnosť, že zmluvu uzatvorili žalobcovia a spoločnosť D. F., s. r. o., so sídlom v B. konštatoval, že žalované nie sú v prejednávanej veci pasívne legitimované, nakoľko nie sú účastníkmi zmluvy o úvere č. 022006 a nie sú nositeľkami žiadnej právnej povinnosti vo vzťahu k žalobcom. Súd prvého stupňa vyslovil záver, že pasívne legitimovaným by mohla byť jedine spoločnosť D. F., s. r. o., so sídlom v B., avšak za predpokladu, že by existovala ako subjekt práva. Ďalej uviedol, že nevyhovel návrhu žalobcov a nevykonal nimi navrhované dokazovanie, nakoľko by to nemalo vplyv na výsledok sporu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a skutočnosťou, že si žalovaní, ani vedľajší účastníci náhradu trov konania riadne neuplatnili.

Na odvolanie žalobcov odvolací súd napadnutým rozhodnutím rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, žalovanej 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a rozhodol, že o náhrade trov odvolacieho konania vedľajších účastníkov rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. S poukazom na ust. § 219 ods. 2 O. s. p. sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvého stupňa. Zdôraznil, že ak by zmluva o úvere č. 022006 zo dňa 01. 03. 2006 mala charakter spotrebiteľskej zmluvy a obsahovala by podmienky, ktoré by boli v zmysle zákona neprijateľné, boli by neplatné, a to absolútne pre rozpor so zákonom podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka a súd by sa musel touto neplatnosťou zaoberať z úradnej povinnosti. Ďalej sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd považoval za potrebné k veci dodať, že nakoľko jednou z napádaných podmienok zmluvy o úvere č. 022006 zo dňa 01. 03. 2006 je podmienka zakotvená v čl. IV zmluvy, ktorý upravuje zabezpečenie úveru a s ktorým súvisí aj zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva, z výpisu z obchodného registra, vedeného Okresným súdom B. I, oddiel Sro, vložka č. 40977/B vyplýva, že spoločnosť R., s. r. o., IČO: X., bola dňa 25. 05. 2007 vymazaná z obchodného registra, a to na základe zrušenia spoločnosti súdom, a to bez likvidácie, hoci z výpisu z katastra nehnuteľností LV č. X., kat. úz. T. vyplýva, že ako vlastník bytu č. X. v B. na Vietnamskej 50, 3. poschodie, je vedená spoločnosť R., s. r. o., B.. Obsah listu vlastníctva č. X., kat. úz. T. tak podľa odvolacieho súdu vyvoláva vážnu pochybnosť, či boli splnené zákonné podmienky pre zrušenie spoločnosti R., s. r. o., uznesením súdu bez likvidácie, a jej následný výmaz z obchodného registra. Výrok o trovách konania odôvodnil poukazom na ust. § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a ust. § 151 ods. 1 O. s. p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ust. § 237 písm. f/ O. s. p. V odôvodnení dovolania poukázali na skutkový stav veci a uviedli, že dôvodom zamietnutia žaloby bol podľa súdov nižšieho stupňa výlučne nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 1/ a 2/, ktorí neboli účastníkmi spornej zmluvy o úvere. Dovolatelia preto zdôraznili, že súdy nižšieho stupňa sa vôbec nezaoberali hmotnoprávnym nárokom žalobcov, t. j. neprijateľnosťou podmienok zmluvy o úvere. Zároveň dodali, že súd prvého stupňa voči ostatným účastníkom konania zastavil konanie z dôvodu, že boli ex offio zrušení a vymazaní z obchodného registra. Takýmto spôsobom podľa dovolateľov došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, keďže nemali možnosť ovplyvniť výmaz dvoch pôvodných žalovaných z obchodného registra. Ďalej

uviedli, že žalovaní 1/ a 2/ neboli účastníkmi spornej zmluvy o úvere, avšak žalobcovia okrem určenia neplatnosti neprijateľných podmienok zo zmluvy o úvere, žiadali pôvodne aj o určenie neplatnosti zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva a určenie neplatnosti zmlúv o prevode vlastníckeho práva bytu č. X., ktorej účastníkmi boli aj žalované 1/ a 2/. Uviedli tiež, že ak počas konania vyšlo najavo, že niektorý zo žalovaných bol vymazaný z obchodného registra, súd prvého stupňa mal v takomto prípade z úradnej povinnosti postupovať podľa ust. § 75a Obchodného zákonníka a dať na príslušný registrový súd podnet na dodatočnú likvidáciu vymazanej spoločnosti, pričom rovnako mal postupovať aj odvolací súd. Podľa dovolateľov odvolací súd tým, že spochybnil splnenie zákonných podmienok na výmaz žalovaných spoločností potvrdil, že nesprávnym postupom registrového súdu bolo žalobcom znemožnené uplatňovať si na súde svoj hmotnoprávny nárok. Dovolatelia preto okrem vady konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. poukázali aj na inú vadu konania podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktorej následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na uvedené navrhujú, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a rozhodnutie súdu prvého stupňa a vec vrátil týmto súdom na ďalšie konanie.

Žalované 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

Vedľajší účastníci na strane žalovaných vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedli, že v danom prípade sa ďalší majetok spoločností nezisťoval, preto nebol daný dôvod na postup súdov podľa ust. § 75a Obchodného zákonníka. K inej vade uviedli, že táto mala podľa dovolateľov spočívať v tom, že žaloba bola zamietnutá bez toho, aby sa súdy zaoberali uplatneným hmotnoprávnym nárokom, ktorý dôvod nie je vadou konania. Preto vedľajší účastníci navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcov 1/ a 2/ v celom rozsahu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) preskúmal dovolanie žalobcov 1/ a 2/ a zistil, že bolo podané účastníkmi konania v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie preskúmal v zmysle ust. § 242 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 243a ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ nie je dôvodné.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho

prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ustanovenia § 237 až § 239 O. s. p.

Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí z niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený, resp. v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade neboli splnené podmienky pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 238 O. s. p., pretože odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a prípustnosť

dovolania nevyslovil a súd prvého stupňa vo výroku nevyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153ods. 3 a 4.

Dovolaací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa ust. § 238 O. s. p., ale (aj so zreteľom na obsah dovolania) sa zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ust. § 237 O. s. p.

Dovolatelia vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní nenamietali a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolaací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľov, že im bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá dovolaací dôvod podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Vadou konania podľa uvedeného zákonného ustanovenia je taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením, zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide aj vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia podali návrh o určenie absolútnej neplatnosti neprijateľných podmienok zmluvy o úvere č. 022006 z 01. 03. 2006, ktorú uzatvorili žalobcovia so spoločnosťou D. F., s. r. o. V zmysle svojho dispozičného práva žalobcovia ako žalovaných označili spoločnosť D. F., s. r. o., L. S., B. S. a spoločnosť R., s. r. o. Nakoľko počas konania uvedené obchodné spoločnosti zanikli na základe rozhodnutia registrového

súdu výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu, súd prvého stupňa konanie proti nim zastavil a v konaní pokračoval s fyzickými osobami L. S., B. S. a skúmal ich pasívnu vecnú legitímáciu. Súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, dospeli k zhodnému názoru, že zostávajúce žalované nie sú v predmetnom spore pasívne vecne legitimované, nakoľko nie sú stranami úverovej zmluvy, ktorej podmienky žalobcovia navrhli určiť ako absolútne neplatné. Z uvedeného dôvodu sa súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, platnosťou namietaných podmienok zmluvy už nezaoberali a v uvedenom smere ani nevykonali dokazovanie.

Dovolatelia v dovolaní namietali, že súdy sa vôbec nezaoberali ich hmotnoprávnym nárokom, t. j. neprijateľnosťou podmienok zmluvy o úvere.

Vecná legitímácia vyjadruje postavenie účastníka konania v hmotnoprávnom vzťahu, ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Pasívna legitímácia je stav, ktorý znamená, že subjekt práva je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva. K pasívnej legitímácii sa súd vyjadruje v rozhodnutí vo veci samej, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním. Keď teda na základe výsledku dokazovania súdy dospeli k záveru, že žalované L. S., B. S., nie sú nositeľkami subjektívnej povinnosti, nie je možné prisvedčiť dovolateľom, že procesným pochybením súdov, t. j. následným neprejednaním a neposúdením neprijateľnosti podmienok zmluvy o úvere došlo u dovolateľov k odňatiu možnosti konať pred súdom, resp. k znemožneniu uplatňovať si na súde svoj hmotnoprávny nárok.

Dovolatelia v dovolaní ďalej poukázali na nesprávny procesný postup súdov v súvislosti s výmazom nimi pôvodne žalovaných spoločností, že nemali možnosť ovplyvniť výmaz dvoch pôvodných žalovaných z obchodného registra. Namietaná vada sa vzťahuje ku konaniu registrového súdu, výsledkom ktorého bolo rozhodnutie o výmaze spoločností. Nakoľko namietaná skutočnosť bola predmetom iného konania (konanie pred registrovým súdom je samostatným konaním) a v prejednávanej veci dovolací súd nedisponuje právomocou ju preskúmať, vznesená námietka je právne irelevantná a nemožno ju pokladať ani za vadu podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolateľky tiež namietli, že súdy nesprávne zistili skutkový stav a vec nesprávne právne posúdili, keď neaplikovali ustanovenie § 75a Obchodného zákonníka.

Konanie môže byť postihnuté tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Prípustnosť dovolania však nezakladá skutočnosť, ak súdy svoje rozhodnutie založili na nesprávnych skutkových zisteniach; nesprávne či nedostatočné skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. – nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia (porovnaj napr. R 37/1993, R 125/1999). Rovnako to platí aj pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci, ako aj tzv. iná vada, predstavujú prípustný dovolací dôvod (ktorý možno však uplatniť vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné), samo nesprávne posúdenie veci a tzv. iná vada ale prípustnosť dovolania nezakladajú. I keby tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľmi (§ 237 písm. f/ O. s. p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania, vymenované v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 238 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalobcov 1/ a 2/ podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na dôvody odmietnutia dovolania (procesná neprípustnosť dovolania) sa dovolací súd nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom 1/ a 2/, ktorí úspech v dovolacom konaní nemali (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo v dovolacom konaní im žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 25. apríla 2013

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová